

СОВЕТ КӨНДҮМ

Бүтүн өлкөлөрин пролетарлары, бирлиги!

АЗЕРБАЙДЖАН КП МƏRKƏZİ KOMİTƏSİNİN GƏZƏTİ—ГАЗЕТА ЦК КОМПАРТИИ АЗЕРБАЙДЖАНА

ГƏZET 1923-чү
ИЛДƏN ЧЫКЫР

№ 142 (5320)

Шəнбə, 2 декабр 1978-чи ил

Гижмəти 2 гəпик

Ел сənəтини јашаданлар

УЧАН ХАЛЧЛАР

БУ НАДҮР халыдырым,
Юкса кој гурагыг?
Рəнклєр адамын козуну гəмашдырм. Бєлкє бунлар кул-чыканы јамачлардыр. бəзє чўјур илди, шєш сьргалы талалардыр. Рəнклєр бəх, гəрмызы, јаншыл сары, кој чырагы ат, бəновшан! Једди рəнк сажым нахмшларда, чешинлєрдə. Елə бидим мави рəнк којлєрн једдинч гəтмыш əнслєдр, слє бидим гəрмызы нхмаш таллєрн јанагы, мєш рəнклєдр, сары нхмаш јамачгичијандыр, јашыл рəнк—барокт əмисн. Бу рəнклєр аруларн, истєклєрн єјнє олан адамлары говушдуррє, нлїє ола једдинч тигє дємєлєр. Мўдирн ишлєдр, бєбєлр гичн сєзлєдур халчалар: илмє-илмє, хмш-нахмш, рəнк-рəнк да-шыншлар.

Сизє Степанакертдєкн халча фабрикєндєр дањшырм. Ола билсн кн, бу ўвєны чохлары танымр. Нєч бурдє тохунн халчалары да кермєлєб. Ылан-єлан халчєларн муаллифлєрн илє танымш дєјиллєр. Бєлє коллєктивн «чүт бачы» адлєн-дрдымгы Арусјак вє Кўлназ танымшлар. Аммє «Гарабєг» халча фабрикєндє нємє билєр кн, Арусјак Гостєндєн Һадрут рəјонунн Тагєсєр кєндиднє анадан олуб, Гарабєгын с'чачлар кєзалдыкларн бу јєрдə дє мх-

судур. Табиғатн нечє-нєчє рəнсєрн бурдє бнр-бнрнє гəрмышб. Арусјакын да рəнклєр олан мəнəббєтн ўрєднн лєп дєрмилєклєрнєнд баш галдырм. Өзү дє нисє стмєдєн ону əрсулєлємб.

Он дєрл ил ирєднн сєб-бєтєдр. Он једн јашыл Арусјак Тагєсєр кєндидн Степанакерт шєһєрнн кєлдн. 1924-жы илдн бнрлєрєн гəјулдн «Гарабєг» халча фабрикєндн ишє дуздыл. Бу пєшєннн сндрлєрнє јнлєлєм мєч үчүн о. хєјлн зəһмт чєкдн. Булєн илмє-илмє кєзлєрнє нхмашларн сєндү, кєзлєрннн дє бнрмашларнн дє јорудлугунн нисє стдн. Кєч гызлє кємєк алынн узандлар, дєрлєр мєслєттє вєрєнлєр чок илд. Арусјакын нєчєлєкн, əмєјн бєрнєрнє гəлмєдн. Бнр нєчє ардєн сєлдє, сєлє тохунн кнмє фєл-лїјет кєстєрмєлє башладл.

Бу иллєр əрнєдн о. нє гєлєр кєч халчачылм пєшнєннн єрєднб, онларн сєнлнмн устєсы кнмн шрєфлд ат гəзынб.

— Бу нисє ил рəфигм Кўлназ Гулнєвєлєдр,—дєјє Арусјак кєч тохуну гəрдн дєдн. — Ансы Мннєс халд Гарабєг илєк кєжбнн-тнчдє чылшыр.

— Мєн халчачы олмєг фнкрнєдн дєјлєдм. Илдн лєс коллєктивннєздн арјыл-

мєг истємнрєм. Орта мєктєбн бнтрнрмн ил...

Илн ил бундан əввєл «Гарабєг» халча фабрикєнн бнр гыз кєздн. Фабрнкєр днрєктєру Кўлнєттє Армєнєковн оңун јангаларын чєкн гəрдєтмєн о дєгнє гєрдү. Мєрнбнн ала нєвєшнн илє кулумсєдн:

— Хєш кəлмисєн, гызым,—дєдн,—јєгнн халчачы, олмєг истрнєрн. Јакшм-јакшм фннрлєшмисєннн?

Гыз башы илє «бєлє»,—дєдн вє сонрє озуну гəрдн єтдн:

— Адым Кўлназдыр. Ннлєм адлєнн Степанакерт шє-бєр 4 нмрєлн ортє мəнтєбн бнтрнрмн.

Днрєктєр кєзлєрнн стєдн ўстєдннєк əрнєздн чєкнб:

— Өгєсєн, гызым,—дєдн—сєрмєнн днлнн нє кєзлєр нєрмисєн. Ермєн гызлєрнн кєзлє да чоху əзєрбєјчєнє кєзлє дєншмє билр. Сєнє əмєкдє угулрл арзулєјр-рєм!

Кўлназ, дємєк олєр кн, илмє чəлмєгн дє, ннрнн гутмєгн дє гəрүбєлн устє Сєстєлєнє Мкртумјандн оунрн. Өзү дє аз вєкт əрнєд-дє бєчєрннн гызлєрн олду.

Үч ај бундан əввєл нєвбєнн сонундє Арусјаклє Кўлназы јолу єјнє сємтє дш-дш. Бєјүк бачы əввєлчє сєб-бєтє башлєдч

— Бнлнрсєн, Кўлназ, кєл бнр дєншєдлє ишлєрчє, дєрдн ннфрмєн əвєшнє. Бнр бєш-нлнєкдє нн бєшнлнч пєлнє əмєл дєнлєр слє бнлнрсєн гєлєбєјє аснлмгдлє бєлн олублар? Бнлє олларн нундєн дєншєлєрнн?

Кўлназ анн тєрєддудн сонрє рєфнрнєснн суаллє чєп-чєп вєрдн:

— Бєднмнє əмєл стмєсєн бнлн лєлє гəјмєлларн? Бу нн бєчєрлєрнмгє?

— Өлбєттє, бєчєрлєрн! Гызларнн ташбєбєс фабрнкєнн днрєктєрлугу вє ннчмєл тєннлєктлєрн гєр-фнндєн бєнєднлн. Будур, үчүчү ајдыр кн, онлар нєр ајын ташпєрнмгєнє 180 — 200 фанз əмєл єдрлєр.

«Гарабєг» халча фабрнкєнн коллєктивн ннлє 1973-чү илнн нєсəбннєлє халчє гə-хулур. Истєфєл олунан ўм-мн мєнєсудун 85 фнншнннн ўзєрнєдн дєвлєт Кєјнфнјет нншлєн вєрдлр. Бу ннлїј-јєтнн гəзымлємєсндє Арусјакын вє Кўлназын əмєјн чохдур...

Онлар илнлмєлєрдн пєчл-члє илє дєншєрлєлр. Нє дєнлєклєрнн баша дшмєк олмудур. Дєјлєрл шєр дє бєлє јанєрм. Сєсннн єввєлч ону јазынн ўрєјн иллєч. Ннлмєлєр нурудлугун «ннн бачы» илє бнр аз əв-вєлн сєбтєбннн хытлєрлєрм. Арусјак Гостєндн:

«— Коллєтн в н м н д з д Сєстєлєнє Мкртумјан, Сєјє Карамјан, Анјє Гəдјєн, Асјє

днгє Сəмєдлє, Вєрє Захєр-јан, Вєлјє Һарутунн кнмн əмєк гəбєгчылларн фєлнлїј-јєт кєстєрн. Онлардн нєр бнрннн əмєк јолу бнр кнтєб-лє сымлє. Аз-чєк гəлєд-дымгє угулрлєр кєрє анчєр рəфнрлєрнн мнннєтлєрм».

Кўлназ Гулнєвє:

«— Əмєк нн кєзлє мəнтєбдр. Онє бəглєнєдн сонрє слє бнл адамнн ўрєјдє дє бєјүлур, мєнəббєтн дє, нлєлє дєсєн əввєт дє фєрмєлє дшур. Халчєларннмєнн сєс-сєрєгє јашмн кєлнєдл гəндлєлнч ўчмєг истрнрн».

...Учан халчалар нєгн-дєлє нєгнлєлрн єшнртмншнн. Орлдє халчаларнн ўстєдн мнлєл ўлє-ўлє өлкєлєрчє ўчмєгдн сєбтєт кєдрндр. Аммє нємнн нєгнлєлрн нєгнлє сєл-нєрнннн агылларнмє бєлє кєлмєдн кн. Гарабєг гызларнн тохудуру халчалар дєлє уєг мєнлєлрл гєл сєд-чєл, онлар нєлєт дє, дєр-фнлнч, тєрвєт бəхн єдрн-лєрнн шєрфнннн Чєкєслєвє-кнјє вє Монголустєнє, Јєпєннчє вє Франсєјє, Ннклл-тєрє вє Дєннєрмєрнєлє апар-чєлєдр.

Гулнєв Һовєлє, днггєтлє илнлєдр, олєдрн дємнш, əз-бєрдєн бнлнєклєрн нхмш-ларн илмєлєрдє орншлєр јєздрлєлр. Һєрə бəхырмєснє кєзлєрнн јєдн рєнкнєн кєзлєлнч дєјрнлн. Бєлє дє, рєнклєлнн сєлє дєлє чох ндн. Мнєсє јєлнє јєднчнн сєлємн сажым, јєлнєз јєдн рєнк јєдмдєлє гəлдн.

Э. ГУЛНЄВ,
ДГМВ Рəдн Вєрнлнл-лєрнн Комнєтєсннн əмєк-дєшм.